4.5.2026

Lakivaliokunnan lausuntopyyntö VNS 3/2026 vp

Valtiovarainministeriön lausunto valtioneuvoston selonteosta julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2027—2030

Oikeusministeriön pääluokan määrärahataso on kehyskaudella 2027–2030 n. 1,3 mrd. euroa. Vaalimenot ovat n. 3,2–35,5 milj. euroa riippuen eri vuosina järjestettävistä vaaleista.

Pääluokan määrärahataso muodostuu suurelta osin oikeudenhoidon toimintamenoista, jotka ovat kehyskaudella keskimäärin 82 %. Oikeusministeriön pääluokan määrärahoista tuomioistuimien osuus on 28,5 %, rangaistusten täytäntöönpanon 25,7 %, oikeuspalveluiden 15,6 %, ministeriön ja hallinnon 14,1 %, ulosoton 8,6 %, syyttäjien 5,0 % ja vaalimenojen 2,6 %.

Hallinnonalalle kohdistuvat lisäykset

Rikoksen uhrien tukipalveluiden rahoituksen vahvistamiseen osoitetaan 1,9 milj. euron lisäys vuodesta 2027 lukien rikosuhrimaksujen korottamisen myötä.

Palkka-avoimuusdirektiivin täytäntöönpanoon osoitetaan tasa-arvovaltuutetulle 270 000 euroa siirtona THL:n toimintamenoista.

Arviomäärärahoista erityismenojen määrärahoja korotetaan 7,1 milj. euroa vuosille 2027–2028, 6,1 milj. euroa vuodelle 2029 ja 5,1 milj. euroa vuodesta 2030. Lisäyksellä katetaan kasvaneita käännös- ja tulkkausmenoja. Myös yksityisten oikeusavustajien palkkioiden arviomäärärahan tasoa korotetaan vuodelle 2027 12,9 milj. euroa ja vuodesta 2028 eteenpäin 10,8 milj. euroa.

Muilta osin muutokset ovat teknisiä kuten palkkausten tarkistuksia tai perustuvat aiempiin päätöksiin.

Hallinnonalalle kohdistuvat säästöt

Syksyn 2025 budjettiriihen yhteydessä hallitus päätti lisäsopeutusten kokonaisuudesta, joka sisälsi 25 milj. euron suuruisen lisäsäästön toimintamenoihin vuodesta 2027 alkaen. Tästä säästöstä oikeusministeriön hallinnonalalle kohdistuva osuus on 2,6 milj. euroa. Säästö kohdennetaan momenteille vuoden 2027 talousarvioesityksen valmistelun yhteydessä ministeriöiden ehdotusten perusteella.

Kevään 2026 kehysriihessä hallitus päätti 48 milj. euron vuosittaisesta lisäsäästöstä. Tästä säästöstä oikeusministeriön hallinnonalan osuus olisi ollut 5 milj. euroa, mutta hallitus päätti kohdentaa oikeusministeriön hallinnonalan laskennallisen osuuden muille hallinnonaloille, jotta oikeudenhoidon toimintaedellytyksiä voitiin turvata. Myös aiemmissa toimintamenoihin kohdistuneissa säästöissä oikeusministeriön hallinnonalan osuus on ollut prosentuaalisesti pienempi kuin monien muiden hallinnonalojen.

Valtiovarainministeriö
Snellmaninkatu 1 A, Helsinki
PL 28, 00023 Valtioneuvosto

puh. 0295 16001 (vaihde)
kirjaamo.vm@gov.fi
www.vm.fi
Y-tunnus 0245439-9

Finansministeriet
Snellmansgatan 1 A, Helsingfors
PB 28, 00023 Statsrådet

tfn 0295 16001 (växel)
registratorskontoret.fm@gov.fi
www.finansministeriet.fi
FO-nummer 0245439-9

Kevään 2026 kehysriihessä hallitus päätti myös asteittain kasvavan (0,25 / 0,5 / 0,75 / 1 %) tuottavuuteen perustuvan vähennyksen käyttöönotosta. Vähennys alentaa budjettitalouden määrärahoja yhteensä vajaalla 12 milj. eurolla v. 2027 ja vaikutus nousee 118 milj. euroon vuoden 2030 tasolla. Tuottavuuteen perustuva vähennys on jo jaettu momenteille. Oikeusministeriön hallinnonalan osalta vähennys on 1,4 milj. euroa vuoden 2027 tasolla ja se nousee 14,0 milj. euroon kehyskauden lopussa.

Vaalikaudella päätetyt toimintamenosäästöt v. 2027—2030 sekä toimintamenojen määrärahat vuoden 2026 varsinaisessa talousarviossa, milj. euroa

	Toimintamenot, TA 2026[1)]	2027	2028	2029	2030
Oikeusministeriön toimintamenot	23,2	-0,8	-0,9	-1,1	-1,2
Oikeushallinnon erityisviranomaiset -viraston toimintamenot	23,3	-0,3	-0,4	-0,5	-0,6
Oikeusrekisterikeskuksen toimintamenot	8,6	-0,1	-0,2	-0,2	-0,3
Korkeimman oikeuden toimintamenot	10,1	-0,1	-0,2	-0,2	-0,3
Korkeimman hallinto-oikeuden toimintamenot	14,4	-0,6	-0,6	-0,7	-0,8
Muiden tuomioistuinten toimintamenot	354,1	-10,5	-12,3	-13,8	-15,9
Oikeuspalveluviraston toimintamenot	104,4	-6,0	-6,4	-6,9	-7,5
Ulosottolaitoksen toimintamenot	114,5	-6,6	-6,9	-7,5	-8,2
Syyttäjälaitoksen toimintamenot	66,1	-2,0	-2,3	-2,6	-3,1
Rikosseuraamuslaitoksen toimintamenot	310,1	-5,4	-6,0	-7,0	-8,2
Muille kulutus- ja siirtomenomomenteille kohdistetut säästöt	-	-7,0	-6,0	-6,0	-6,0
Säästöjen uudelleenkohdennukset valtionavustuksiin	-	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
Syksyllä 2025 päätetty lisäsäästö	-	-2,6	-2,6	-2,6	-2,6
Yhteensä	**1 ⎵ 028,8**	**-42,5**	**-45,3**	**-49,5**	**-55,1**

[1)] Vuoden 2026 määrärahataso sisältää jo osan vaalikauden toimintamenosäästöistä

Lisätiedot: Budjettineuvos Niina Huotari, niina.huotari@gov.fi